Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

32 317 JBZ-Raad

Nr. 399 **BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 februari 2016

Mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken en de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie stuur ik u hierbij nadere informatie over de uitvoering van motie-Teeven/Knops (Kamerstuk 34 300 X, nr. 62). De motie verzoekt de regering «de krijgsmacht een relevante, substantiële en langdurige bijdrage te laten leveren aan het bewaken van de Europese en Nederlandse grenzen, alsmede de bestrijding van mensensmokkel en de informatie daarover effectief uit te wisselen.»

Zoals bekend, treedt de Koninklijke Marechaussee (KMar) van oudsher op als grenspolitie. Een van de hoofdtaken is het bewaken van de EU-buitengrenzen en het Nederlandse deel daarvan. De KMar is hiertoe opgeleid, getraind en bevoegd. Waar nodig ondersteunen de andere defensieonderdelen de grensbewakingstaak van de KMar.

In deze brief gaat de aandacht uit naar de recente en voorgenomen bijdragen aan het bewaken van de Nederlandse en EU-buitengrenzen. Aan de orde komen de bijdragen aan de intensivering van het Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV), de versterking van het liaisonnetwerk, het gemeenschappelijke mensensmokkelteam (GMST) en de activiteiten in het kader van Frontex, inclusief de inzet van het *Border Security Team* (BST). Ook komen bestaande en toekomstige crisisbeheersingsoperaties aan de orde.

Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV)

In de brieven van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 18 september en 9 november 2015 (Kamerstuk 32 317, nr. 322 en Kamerstuk 19 63, nr. 2077) en van 8 februari 2016 (Kamerstuk 19 637, nr. 2122) is uw Kamer reeds over de intensivering van het MTV geïnformeerd.

Het MTV richt zich op personen die vanuit een ander Schengenland bij de Belgische en Duitse grens naar Nederland reizen. Zoals uiteengezet in de politiewet en de vreemdelingenwet, is de KMar hiervoor de aangewezen

kst-32317-399
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2016

instantie. De KMar wordt hierbij ondersteund door personeel van het Commando Landstrijdkrachten en het Commando Luchtstrijdkrachten. Sinds de start van de intensivering op 17 september 2015 tot midden januari 2016 zijn ruim 6.500 persoonscontroles uitgevoerd, op de weg en in treinen. In totaal zijn ruim 200.000 personen gecontroleerd. Ruim tweehonderd van mensensmokkel verdachte personen zijn aangehouden.

Versterking liaisonnetwerk

Om illegale migratie en mensensmokkel beter aan te pakken worden ook de «ogen en oren» in relevante landen in de periode tot 2018 uitgebreid. Om beter zicht te krijgen op de migratiestromen is het voornemen om liaisons te plaatsen in onder meer de landen in de westelijke Balkan, Duitsland, Griekenland en Italië. Dit liaisonnetwerk versterkt de informatiepositie over de voornaamste migratieroutes en daarbij voorkomende mensensmokkel. Daarnaast is een uitbreiding van de analysecapaciteit in Nederland voorzien. Op basis van de ingewonnen informatie kunnen aanvullende opsporings- en preventiemaatregelen worden genomen, zoals het oprollen van mensensmokkelnetwerken.

Gemeenschappelijk mensensmokkelteam (GMST)

Het GMST is een bestaand en volwaardig opsporingsteam. Dit team is samengesteld uit experts van de KMar en de Nationale Politie (NP), en zal worden versterkt met het openbaar ministerie en externe specialistische onderzoekers. Het team richt zich op de strafrechtelijke aanpak van de criminele netwerken die zich bezighouden met het smokkelen van mensen. Het doel is om de mensensmokkel en illegale immigratie naar de EU tegen te gaan. Het GMST onderzoekt de stromen, netwerken en routes, en daarmee de redenen van mensensmokkelorganisaties om juist voor Nederland te kiezen.

Frontex

Het EU-agentschap Frontex heeft als belangrijkste taak de EU-lidstaten te ondersteunen bij de bewaking van de EU-buitengrenzen en gemeenschappelijke operaties te coördineren. Tientallen grenswachters van de KMar en de Zeehavenpolitie (ZHP), tolken van de IND en medewerkers van Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) worden hiervoor ingezet. Hiermee ondersteunt Nederland de grensbewaking aan de zuidelijke buitengrens in Italië, Malta en Spanje en aan de oostelijke buitengrens in Bulgarije en Griekenland. Zo helpt de KMar onder meer bij de registratie van illegale migranten en bij document- en identiteitscontrole. Ook worden er trainingen verzorgd. Op het gebied van internationale opleidingen werken het opleidingscentrum van de KMar en de Nederlandse Defensie Academie nauw samen met Frontex. Ook heeft Nederland de afgelopen jaren honden, patrouilleboten en voertuigen ingezet voor zee- en landoperaties, bijvoorbeeld in Bulgarije, Griekenland en Italië.

In de brief van 12 januari 2016 van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie bent u geïnformeerd over de voorgenomen bijdragen aan Frontex in 2016 (Kamerstuk 32 317, nr. 379). De Nederlandse inzet concentreert zich vooral op de operaties in het Middellandse Zeegebied. De Nederlandse krijgsmacht levert in 2016 de volgende bijdrage: gemiddeld 20 grenswachten continu beschikbaar, in het voorjaar de inzet van Zr. Ms. Groningen, de inzet van een snel vaartuig (*Fast Raiding Interception Special Forces Craft*, *Frisc*), en aan de Turkse grens met Griekenland en Bulgarije de inzet van twee landvoertuigen met bemanning.

Border Security Team (BST)

Vanaf begin januari tot en met juni 2016 zet Nederland een BST in op het eiland Chios om de Griekse autoriteiten te helpen bij grensbewaking, screening, identificatie en registratie. Chios is als één van de *hotspots* aangemerkt. Het BST wordt ingezet onder Frontex-vlag en het agentschap coördineert de operatie. Het BST is ontwikkeld als een multidisciplinair samenwerkingsverband van verschillende departementen en organisaties. Personeel van de KMar vormt de kern en wordt ondersteund door andere defensieonderdelen en uitvoeringsorganisaties. U bent hierover geïnformeerd met de brief van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 12 januari 2016 (Kamerstuk 32 317, nr. 379). Op 10 februari 2016 (Kamerstuk 19 637, nr. 2124) bent u geïnformeerd over de voorgenomen uitbreiding van de BST-capaciteit. De uiteindelijke omvang van deze uitbreiding zal 250 à 300 personen bedragen. Deze capaciteit kan, afhankelijk van de behoefte, kan worden ingezet in herkomst- en transitlanden of binnen de EU.

Operaties

Een groot deel van de migranten die in Nederland arriveren, is afkomstig uit de landen die gelegen zijn in de gordel van instabiliteit ten zuiden en zuidoosten van Europa. Nederlandse militairen die aan crisisbeheersingsoperaties in deze regio deelnemen, leveren (indirect) een bijdrage aan het terugdringen van deze migratiestromen. Deze missies zijn immers veelal gericht op het creëren van stabiliteit en het versterken van het staatsgezag, in het bijzonder de veiligheidsorganen van de staat. Met andere woorden, de inzet is om de omstandigheden te verbeteren waardoor mensen naar huis kunnen terugkeren of zich niet genoodzaakt zien te vertrekken. Bij de verlenging van of deelneming aan nieuwe operaties wordt bezien of deze «migratiegevoeliger» kunnen worden gemaakt, door bijvoorbeeld het mandaat uit te breiden met taken die verband houden met migratie. Hierbij kan worden gedacht aan het verzamelen van informatie over en het tegengaan van mensensmokkel evenals de training van veiligheidsorganen voor betere grensbewaking. Dit geldt specifiek voor nieuwe operaties in bron- en transitlanden. Een gerichte aanpak vanaf de bron is immers cruciaal.

Tot slot

De migratiecrisis raakt het werkterrein van Defensie in vele opzichten. Van het bestrijden van instabiliteit, het bewaken van de Europese- en nationale grenzen, het verzamelen van informatie over migratiestromen tot het oprollen van mensensmokkelbendes en het patrouilleren op zee. Defensie is breed inzetbaar, zowel nationaal als internationaal, en werkt in dezen veelal nauw samen met de civiele autoriteiten.

Geheel in overeenstemming met de motie-Knops/Teeven zijn genoemde maatregelen een uitvloeisel van de wens om de krijgsmacht een relevante, substantiële en langdurige bijdrage te laten leveren aan het bewaken van de Europese en Nederlandse grenzen, inclusief de bestrijding van mensensmokkel. De situatie is zeer dynamisch. Als daartoe aanleiding bestaat, zullen de bijdragen van de krijgsmacht worden aangepast. Indachtig de motie zal de Kamer daarover terstond worden geïnformeerd.

De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert